

Ds. Arjan van Groos (1962 - 2014)
Tekst: Mattheüs 5, 13 - 16
Ochtenddienst

Broeders en zusters, in deze dienst zal het gaan over de vraag wat wij met de rijkdom van het geloof doen. Houden wij die verborgen of zijn we daarmee in de wereld aan het werk voor de Here. Want wij ontvangen ons geloof niet om dat te verbergen, maar om daar mee te werken zodat alles en iedereen de Here looft om zijn werken. En daar willen we dan ook straks van zingen met de woorden van Psalm 66 vers 1 en 3. Maar voordat we dat doen zullen we de Here begroeten door onze afhankelijkheid van Hem te belijden om daarna te horen hoe de Here ons tegemoet treedt met zijn vrede en genade. Laten we uit eerbied voor onze God nu gaan staan.

- 1. Votum**
- 2. Zegengroet**
- 3. Lied : Psalm 66 : 1 en 3**
- 4. Lezing van de wet**
- 5. Lied : Psalm 139 : 8 en 11 (rijkdom van Gods gedachten bezingen en vragen om ons leven te toetsen)**
- 6. Gebed tot vergeving van onze zonden**
- 7. Schriftlezing: Mattheüs 5 : 1 - 12**
- 8. Lied : Psalm 41 : 1 en 5 (heil voor wie de geringe in nood helpt)**
- 9. Tekst : Mattheüs 5 : 13 - 16**
- 10. Lied : Psalm 47 : 1 en 3 (waarin we zingend de wereld oproepen om God te eren)**
- 11. Dankzegging en voorbede**
- 12. Slotzang : Psalm 87 : 1 en 5 (over hoe de volken in Jeruzalem Gods Naam bezingen)**

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, groot en klein,

Ziet u die lamp daar? Die lamp die hier voorin de kerk brandt? Wat denkt u, zou je het hier zo donker kunnen maken, dat u die lamp niet meer ziet branden? Nee, hè?, jongens en meisjes? We kunnen hier al de ramen blinderen, ervoor zorgen dat er geen straaltje licht meer binnenkomt. Maar die lamp blijft licht verspreiden. Je kunt met de duisternis het licht van een lamp niet doven. Het is zelfs zo. Hoe donkerder je het hier maakt, hoe meer die lamp opvalt. Hoe beter zijn licht te zien is.

Maar stel nu eens dat de lamp stuk gaat en niet meer kan branden. Geen licht meer verspreid. Wat doen we dan met die lamp? Die lamp die draaien we eruit en we gooien hem in de container. Je hebt er niets meer aan. Je kunt er niets meer mee. Het is een waardeloos ding geworden.

Welnu, broeders en zusters, jongens en meisjes, zo staat het nu ook met ons. Wij zijn het licht van de wereld en het zout van de wereld. Dat is op zich iets geweldigs. Maar het is net als met die lamp. Net zoals een lamp die niet meer kan branden, waardeloos is geworden en op de vuilstortplaats of in de vuilverbrandingsoven verdwijnt. Zo heeft de Here niets aan ons als er van ons geen kracht uit gaat. Dan gooit Hij ons weg. Dan heeft Hij niets meer aan ons. Dat is de dreiging die in onze tekst zit. En die we niet mogen vergeten

Toch staat deze dreiging niet centraal in de tekst van vanmorgen. Dan zou hij waarschijnlijk alleen maar verlammen. Of leiden tot mensen die uit angst zich de benen uit het lijf rennen om maar aan Gods dreiging te ontkomen. Centraal staat het enorme voorrecht dat God ons tot het zout en het licht van de wereld heeft gemaakt.

Ik verkondig u vanmorgen de blijde boodschap dat **God ons tot het zout en het licht van de wereld heeft gemaakt.**

We zullen letten:

- 1. op het voorrecht dat God ons hierin verleent,**
- 2. op de verantwoordelijkheid die God hiermee op ons legt.**

We zullen dus allereerst letten op het voorrecht dat God ons verleent door ons tot het zout en het licht van de wereld te maken.

Maar als we goed lezen, dan zien we dat de Here Jezus hier **niet** een oproep doet om nu een zoutend zout en lichtend licht te **worden**. We hoeven dat niet te worden. Nee, we

zijn het al. De Here Jezus zegt met grote nadruk: u bént het zout van de wereld. U bént het licht van de wereld. Daar hoeft u niets voor te doen.

Wie het Grieks meester is, ziet in de grondtekst nog iets opvallends. Namelijk dat de Here Jezus de mensen hier heel direct en met nadruk toespreekt. **Ú**. **Ú** bent het zout en het licht van de wereld. Er zijn vele miljoenen mensen op de wereld, maar **ú** bent uit die mensen het zout en het licht. **Ú** bént dat. Dus u, broeder, en u zuster, jij, jongen en jij meisje. U, jullie zijn, ja wij allemaal zijn, zoals we hier zitten, het zout en het licht van de wereld. En ander zout en ander licht is er niet in onze wereld. De Here geeft ons dus hier aan dat wij een **heel bijzondere plaats** in de wereld hebben. Zo zijn wij dus zeer **bevoorrechte** mensen.

De Here Jezus gebruikt in de tekst **twee beelden** waarmee Hij min of meer hetzelfde wil uitdrukken. Aan de ene kant is dat het beeld van het zout en aan de andere kant het beeld van het licht.

Laten we eens wat meer inzoomen op die beelden. Want die heeft de Here Jezus natuurlijk heel bewust gekozen. Wat wil de Here Jezus zeggen als Hij ons **het zout** van de wereld noemt? Het bijzondere van zout ten opzichte vele andere dingen die we eten en drinken is, dat zout niet kan bederven. Groenten kunnen bederven, fruit kan bederven. Water, kan smerig worden, olie ransig. Er is bijna geen voedingsmiddel dat niet aan bederf onderhevig is. Zelfs kristalsuiker en meel kunnen oneetbaar worden als bijvoorbeeld de mieren of andere beesten het hebben ontdekt. Graan kan opgegeten worden door muizen of ratten. Maar zout. Geen dier, insect of bacterie komt eraan. Zout kan niet bederven.

En zo zijn wij het zout van de wereld. Het enige in de wereld dat niet aan bederf onderhevig is. De wereld waar wij in leven gaat ten onder. We zien het om ons heen gebeuren. Ons leefmilieu stuk. De zee raakt steeds meer vervuild. Van de tropische regenwouden blijft weinig meer over. Dieren en planten sterven uit. We bederven ons leven met allerlei welvaartsziekten. Hoeveel mensen vervuilen hun longen en hart niet met sigaretten? Hoeveel mensen weten geen maat te houden met alcohol en maken zo alles stuk wat hun lief is en zelfs meer dan dat? Hoeveel mensen leven nog alleen maar voor hun volgende shot? Hoeveel mensen weten niet meer wat tedere liefde is en kennen nog alleen maar het zwelgen in het seksuele genot? Hoeveel huwelijken lopen er niet stuk? Hoeveel kinderlevens worden verwoest door ouders of andere die hen mis-

handelen? Ja, hoeveel kinderen in de schoot van hun moeder wordt niet eens het leven gegund? Overal is zonde. En overal gaat door de zonde het leven stuk. Maar uw leven is anders. God heeft u aan die dood onttrokken door u het leven te schenken in de Here Jezus Christus. Door Hem bent u niet langer aan de dood onderworpen, maar hebt u nieuw leven in u. Onvergankelijk leven, omdat u geboren bent uit onvergankelijk zaad, zoals Petrus zegt. Alles vergaat, maar u niet, want u bent door de Here aan dat bederf onttrokken en tot zout, dat niet bederft, gemaakt.

Met licht is ook iets vergelijkbaars aan de hand. Zoals bederf op zout geen grip heeft. Zo heeft de duisternis geen grip op het licht. Duisternis kan het licht niet verdrijven. Want duisternis is het ontbreken van licht. En we zijn dus uitermate bevoorrecht als we licht zijn. Want we hoeven maar om ons heen te kijken om te zien hoeveel mensen **er in het donker rondtasten**. Waarom ze leven? Ze weten het niet. Waar het allemaal toe dient. Ze hebben er geen idee van. Ieder mens moet voor zichzelf maar een antwoord op die vragen van het leven geven. De moderne mens met al zijn kennis en rijkdom is een zoekende, ja een dolende mens. En hij is niet in staat de weg te vinden. Zekerheden heeft hij niet. Behalve de zekerheid dat hij dood gaat. Omdat de mens van vandaag, de post-moderne mens, geen antwoord vindt heeft hij dit zoeken inmiddels tot het wezen van het bestaan verheven. En de mensen moeten zich verzoenen het idee dat ze niets zeker weten. De duisternis waarin wij als mensen tasten hoort nu eenmaal bij het leven. Dat is de mening van de moderne verlichte mens. De moderne mens die God achter Zich heeft gelaten. Wat een ironie! De moderne mens is zo verlicht dat hij het tasten in de duisternis tot de hoogste vorm van leven verheven.

Wat zijn wij dan bevoorrecht als kinderen van God. Wij hebben misschien van tijd tot tijd wel onze vragen. Maar we weten allemaal uiteindelijk waarom en waarvoor we leven. Namelijk om als kind van God zo te leven dat de mensen onze Vader in de hemel verheerlijken. We leven maar niet voor onszelf, voor ons bezit, maar voor Hem die ons zo liefheeft dat Hij zijn eniggeboren Zoon voor ons overgegeven heeft in de dood. Dat is onze roeping. Dat is waar wij voor leven en we putten er hopelijk grote vreugde uit. Want ons leven is daarmee op zijn bestemming gekomen. De bestemming van het paradijs. Toen God ons als mensen schiep om in eeuwige vreugde met Hem en voor Hem te leven.

Ziet u hoe bevoorrecht u bent. U bent het licht. U kent de weg. U weet waar het leven voor is. En u bent het zout. U bent niet aan het bederf en de ondergang overgegeven. Maar u bent daaraan onttrokken. Dat in de eerste plaats.

2. We zullen dan nu in de tweede plaats letten op de verantwoordelijkheid die we hebben omdat God ons tot het zout en licht van de wereld heeft gemaakt.

We hebben in het eerste punt gezien dat zout niet kan bederven en dat waar licht de duisternis niet kan komen. Dat hadden zout en licht met elkaar gemeen. Maar dat is niet de enige overeenkomst tussen zout en licht. Een ander kenmerk van zout en licht is dat ze een duidelijke invloed hebben op hun omgeving. Alle voedingsmiddelen die met zout in aanraking komen, wordt zout. En alles wat met licht in aanraking komt wordt verlicht. Ja, het is zelfs zo, dat zout en licht alleen maar een nuttige functie hebben wanneer ze in contact komen met hun omgeving. Puur zout maakt je eerder ziek dan beter. En licht dat nergens op schijnt, dient ook nergens toe. Als zout en licht niet in contact komen met hun omgeving heb je er niets aan.

Zo was zout in de dagen van de Here Jezus het conserveermiddel bij uitstek. Het werd op allerlei manieren gebruikt om eten te kunnen bewaren. Men kende noch niet de mogelijkheid om te steriliseren of te pasteuriseren. Men had geen vriezers of koelkasten. Om eten langer te kunnen bewaren, kon niet meer dan drogen aan de lucht en pekelen met zout. En vaak moest men dat nog in combinatie doen, want anders ging het voedingsmiddel alsnog verloren. Van die heilzame werking van zout wordt ook vandaag nog gebruik gemaakt. Zo worden kazen vele uren in een pekelbad gelegd. Niet alleen voor de smaak, maar zeker ook om bederf tegen te gaan.

De bederfwerende werking van zout heeft ook in de tempeldienst een belangrijke rol gespeeld. Zo lezen we in **Leviticus 2 vers 13** de volgende bepaling van de Here: ‘en elke offergave van uw spijsoffer zult u zouten, u zult het zout van het verbond van uw God aan uw spijsoffer niet laten ontbreken; bij al uw offergaven zult u zout voegen’. Dit gebod van de Here heeft te maken met die bederfwerende werking van zout. Want bederf en rotting zijn verbonden met de dood. En God wil niets, maar dan ook helemaal niets met de dood te maken hebben. God gruwet van de dood en alles wat daar mee te maken heeft. Daarom mochten de priesters het lichaam van iemand die overleden is niet aanraken. Alleen als het om familie in de eerste lijn ging, maakte de Here een uitzondering. Zout kan dus niet alleen zelf niet bederven, maar het remt ook het bederf van alles

waar het mee in aanraking komt. Waar zout zijn werking doet, moet de dood en het bederf zich terugtrekken. En zo is het ook met licht. Overal waar licht komt, wijkt de duisternis en worden dingen in het licht gezet.

Nu zegt de Here Jezus tegen ons, dat wij het zout van de wereld zijn. En het licht van de wereld zijn. Wij zijn dus maar niet zout om zelf aan het bederf onttrokken te worden. Om zo te zeggen, lekker als zoutkorrels in ons zoutpotje te blijven zitten. Nee. De Here wil dat wij het zout van de wereld zijn. En zo als zout in de wereld werkzaam zijn. En als de Here ons licht noemt, dan bedoelt Hij niet dat wij lekker in een hoekje van elkaars licht moeten gaan genieten. Nee. Hij zegt dat wij het licht van de wereld zijn. En in de wereld ons licht moeten laten schijnen. Met ons licht de duisternis verdrijven.

Met name voor het licht maakt de Here Jezus dat heel goed duidelijk. Hij zegt: een stad die op een berg ligt, kan niet verborgen blijven. Ook steekt met geen lamp aan en zet haar onder de korenmaat, maar op een standaard, en zij schijnt voor allen die in het huis zijn. De Here Jezus wil met beide beelden hetzelfde aangeven. Als mensen ervoor kiezen om hun stad op een berg te bouwen. Dan doen ze dat niet om die stad verborgen te houden. Als je een stad zo lang mogelijk aan het zicht wil onttrekken dan bouw je hem in een dal tussen hoge bergkammen in. Maar als je hem op een berg bouwt, dan doe je dat, zodat de mensen hem zullen zien.

Hetzelfde geldt voor een lamp. Als we een lamp aansteken, dan doen we dat opdat hij zijn omgeving in het licht zet. Je bent een dwaas als je een lamp aandoet en daar vervolgens een doos overheen zet. Dan had je hem net zo goed niet aan hoeven doen. Welnu, waarom denkt u dat de Here ons tot zout van de wereld en licht van de wereld heeft gemaakt. Om onze bederfwerende kracht en licht voor onszelf te houden?? Alsof het de Here niet interesseert dat velen mensen in het duister tasten en verloren gaan als ze het licht niet gaan zien? En dat zijn wereld steeds meer bederft? Dat zou net zo dwaas zijn als een doos over een lamp heen doen. Daar heb je niets aan.

De Here wil dus dat wij zout en licht van en voor de wereld zijn. Dat we laten zien dat wij andere mensen zijn. Mensen zijn die niet langer aan het bederf zijn onderworpen. Mensen zijn die niet langer in duisternis wandelen, maar weten waar het leven voor is. Mensen die met dat zout en met dat licht, de bedervende en verduisterende werking van de duivel op Gods aarde weerstaan. En die zo ook anderen onttrekken aan het bederf en

de duisternis waar zij in leven. Tot eer van hun Vader die de hemel, die de God is van het leven en het licht.

Ik denk dat nu verschillende broeders en zusters wat onrustig beginnen te worden. Want hoe doe je dat nu. Een zoutend zout en lichtend licht zijn. Sommigen onder u, zijn misschien bang zijn dat ze nu als Jehova getuigen langs de deuren moeten gaan om folders uit te delen en het evangelie te verkondigen. Maar het is de vraag of iedereen dat moet gaan doen. Niet iedereen kan dat. Bovendien is het zeer de vraag of het nu zo'n goede evangelisatiemethode is. Maar daarmee is de vraag nog niet beantwoord hoe je dan wel een zoutend zout en lichtend licht in de wereld moet zijn.

Welnu broeders en zusters, ook daarover laat de Here Jezus ons niet in onzekerheid. Hij is daar heel duidelijk over. Er zijn twee elementen in onze tekst die ons heel duidelijk de weg wijzen. Aan de ene kant is dat de context van onze tekstverzen. We hebben net niet voor niets de twaalf voorafgaande verzen gelezen. Waarin al die raadselachtige zaligsprekingen staan.

Want die zaligsprekingen leren ons hoe we als zout van de aarde niet smakeloos worden en hoe wij onze licht laten schijnen voor de mensen. Die zaligsprekingen leren ons op aarde hemels te leven. Ze leren ons in vers 3 bijvoorbeeld arm van geest te zijn. Als mensen die van zichzelf weten hoe klein ze nog zijn in het leven met de Here en die naar meer gaven verlangen. Ze leren ons bescheiden te zijn. Bescheiden, omdat we weten dat we Gods Koninkrijk niet verdiend hebben, maar dat het ons door God als een aalmoes in de schoot is geworpen. De zaligsprekingen leren in vers 4 te treuren om onze eigen zonden en de zonde van de wereld. Ze leren ons in vers 5 om als zachtmoedige mensen te leven. Als mensen die vriendelijk zijn zonder drang om zich te laten gelden. Zij zullen deze wereld wel niet veroveren maar wel de hemelse beërven. Ze leren ons te hongeren en te dorsten naar de gerechtigheid. Als mensen die willen dat er aan allerlei onrecht, aan de zonden, een einde komt. En dat niet alleen in de wereld maar ook in hun eigen leven. Ze leren ons als barmhartige mensen anderen barmhartigheid bewijzen. Niet om daarmee onze zaligheid te verdienen. Maar omdat we weten dat we van Gods barmhartigheid leven, tonen we dat ook zelf aan de mensen (vers 7). En ga zo maar door. En al de bepalingen die de Here Jezus verder in de bergrede gaf, waren om ons te leren hoe we een zoutend zout en een lichtend licht in de wereld kunnen zijn.

De context laat dus heel duidelijk zien dat het allereerst om onze werken gaat. Maar ook de tekst laat dat duidelijk zien. Want in vers 16 staat er: laat zo uw licht schijnen voor de mensen, opdat zij **uw goede werken** zien en uw Vader, die in de hemelen is, verheerlijken. Een zoutend zout en lichtend licht zijn is wat met heel je doen en laten te maken heeft.

Misschien denkt iemand nu: ‘O, het gaat dus alleen om het doen van goede werken’. ‘En dus hoef ik er niet over te praten’. Maar, beste broeder of zuster, die zo denkt, er staat in vers 16: opdat zij uw goede werken zien **en uw Vader die in de hemelen is, verheerlijken**. Maar hoe zullen ze de mensen in uw omgeving dan uw hemelse Vader verheerlijken, als u nooit over Hem gesproken hebt? Natuurlijk zult u ook over Hem moeten spreken. Want hoe zullen de mensen onze Vader aanroepen, in wie zij niet geloven? En hoe zullen zij in Hem geloven, als ze niet van Hem gehoord hebben? Hoe horen zonder mensen die van Hem verteld hebben?

Maar misschien bent u nog niet overtuigd en denkt u: ja, maar mijn licht is zo klein en mijn kracht is zo beperkt. Maar hoe weet u dat eigenlijk? Als u uw licht nooit laat schijnen? Als u uw licht nooit op anderen laat schijnen, dan lijkt uw licht inderdaad wel klein, omdat het beperkt blijft tot uzelf. Maar als u uw licht nu eens niet langer verstoppt, dan zult u ook merken dat dat licht werkt en anderen in het licht zet. Dan zult u merken dat het Woord van de Here mensen werkelijk wat kan doen. Ja, werkelijk wat doet. Omdat God er Zelf kracht aan verleent. Misschien niet altijd zo dat mensen tot geloof komen. Sommigen hebben de duisternis nu eenmaal meer lief dan het licht. Houden meer van de geur van het bederf dan van het leven. Maar altijd zal God er kracht aan verlenen.

Toont uw goede werken en spreekt van uw Vader in de hemel, opdat ook zij bevrijd worden van het totale bederf en de totale duisternis en samen met u uw Vader in de hemel verheerlijken. Verstop u niet, want weet het wel, indien het zout zijn kracht verloor heeft of de lamp geen licht meer kan geven. Dan dienen zij nergens meer toe, maar worden ze weggegooid en door de mensen vertrapt.

Amen